

A- Møteprotokoll

RiddoDuottarMuseat

TEAMS møte 10.12.20 kl 9:30-13:50. Møtet begynte formelt sett kl 10.

Lunsjpause 11:30-12:30

Tilstede:

Hilde Skanke	Nestleder, Ute av møtet 15 minutter under orienteringer
Ann Britt Eira Sara	Styremedlem
Sten Magnar Nikodemussen	Styremedlem
Marianne Balto	Styremedlem, fratrett sak 29/20 pga habilitet
Olaug Larsson	Styremedlem
Ellen Bals	Ansatterepresentant/styremedlem.
Anne May Olli	Sekr.
Ingvald Laiti	Regnskapsfører, deltatt i sak 28/20 og 32/20

Forfall:

Svein Atle Somby	Styremedlem
Sissel Gaup	Vara – ikke svart på henvendelse
Johan Vasara	Styreleder. Akutt sykdomsforfall, vara ikke innkalt.

Saknr: SAK

26-2020 Godkjenning av innkalling og saksliste

Innkalling og saksliste enstemmig godkjent med tillegg av møteplan til sak 34/20

Valg av settemøteleder mens både Vasara og Skanke er ute av møtet: Marianne Balto. Hilde Skanke var tilbake på møtet før orienteringssakene var ferdig og overtok som møteleder.

27-2020 Valg av to personer til å signere protokoll.

Olaug Larsson og Marianne Balto velges til å signere dagens protokoll. Enstemmig.

1. ORIENTERINGSSAKER

28-2020 ORIENTERINGER

Regnskap hittil i år 2020

Regnskapsfører Ingvald Laiti, Averdi, har orientert styret om RDMs attesterings- og utbetalingsprosedyrer i selskapet. Avdelingsledere attesterer for sin avdeling, der alle regninger over 15 000,- også må attesteres av direktør. Utbetalingene gjøres av Averdi v/Alida Norvang.

RDMs økonomi er tilfredsstillende. Pr dato er det overskudd/underforbruk på lønn som forklares med ikke gjennomførte lokale lønnsforhandlinger, og mindre forbruk på ekstrahjelp.

Øvrige orienteringer:

- Kunstkjøp til 1 million fra KUD: Sprenger lagringskapasitet. Behov for ekstra lokale og er i dialog med sametinget om dette
- Masi saken
- Árbediehttu utvalgsarbeid
- Progresjon i vår dialog med Allaskuvlla og UiO; Tradisjonskunnskap i konservering.
- Kompensasjonsordning Covid-19 fra staten
- Byggesaken Kunstmuseum/SVD
- Byggesak Kokelv
- Kulturrådets vurdering av de samiske museene

Vedtak: Styret støtter opp om at ansattes mertid kan utbetales etter avtale med de ansatte, også mertid for direktør i forhold til Árbediehttu utvalgsarbeidet som RDM får kompensert av Sametinget. Øvrige er tatt til orientering.

2. OPPFØLGINGSSAKER

Ingen saker

3. BESLUTNINGSSAKER

Sak 29 -2020 Markeds- og mediestrategi plan.

1) Dokumenter:

- Tilbud fra Kreativ industri
- Tilbud fra Arctic Prime
- Tilbud fra Sápmi Næringshage
- Masteroppgaven til Marit Kirsten Eira, brukt RDM som Case.

- Kulturrådets vurderinger av de samiske museene 2019 Link:
<https://sametinget.no/f/p1/id548643c-f68a-458b-8cf7-67ba4201ced2/de-samiske-museene-i-2019-kulturradets-vurderinger.pdf>

2) Saksutredning:

Det har vært et ønske fra RDMs eiere og styre at det utarbeides en Markeds- og mediestrategi plan. RDM har hatt en arbeidsgruppe blant de ansatte, som har jobbet med merkevare og reklameprodukter. Dette har resultert i pins, gensere, t-shirt, caps, refleksbånd, rollup mv. Det har også blitt arbeidet med en ny nettside, som ble tatt i bruk desember 2019.

Det er fortsatt behov for å lage oss en strategi på dette arbeidet, slik at alt som gjøres på de ulike områdene henger sammen og som dermed skaper en helhetlig merkevareplattform og en felles markeds- og mediestrategi. Det er viktig å synliggjøre at vi som organisasjon står samlet, jobber for og mot samme mål – til tross for at vi er fire kulturhistoriske museer, ett kunstmagasin i fire forskjellige kommuner og med både private stiftelser og kommuner som eiere.

For å få et bedre utgangspunkt, har det vært viktig for oss å få ekstern vurdering på oss. Vi har i løpet av 2020 fått to vurderinger.

RDM kontaktet handelshøgskolen UiT, avdeling Alta, der vi søkte etter studenter som kunne skrive en oppgave om oss vedrørende markedsføring. Vi ønsket «nye» blikk på oss og vår virksomhet. Studenten Marit Kirsten Eira tok kontakt, og har brukt RDM som case i hennes masteroppgave i økonomi og administrasjon, «*Samskapning av verdi i samiske museer – Hvordan kan den lokale kunden engasjeres til gjentagende besøk?*»

Tiltakene hun foreslår er en gjennomarbeidet felles plan, ha dialog og informere andre om samfunnsoppdraget, være synlig på sosiale medier, gjennom aktiviteter og samarbeid med andre aktører og sørg for å ha kvalitet i markedstilbudet. Utvikling av et markedstilpasset tilbud er desto viktigere når man har en begrenset økonomi. Videre foreslår hun å øke vår kompetanse på dette og gjennomføre markedsundersøkelser.

Gjennom hennes oppgave, der hun har intervjuet ansatte anonymt, får vi innsikt i områder som utfordrer de ansatte. Dette dreier seg om felles planlegging og fordelte ansvarsoppgaver. Det at RDM har seks avdelinger, spredt på 5 lokaliteter med store avstander er utfordrende. Det må legges ekstra ressurser i det å jobbe sammen som team, slik at det ikke blir opp til det enkelte museum å jobbe med og mot markedet, selv om det er det lokale markedet som blir sett på som målgruppe. RDMs ansatte er altså veldig opptatt av museenes samfunnsrolle.

Norsk Kulturråd har evaluert, for første gang, de samiske museene under sametinget. Deres vurdering er gjort på bakgrunn av museenes rapporteringer fra året før (2019). Siden det er første gang denne vurderingen er gjort, så viser det seg at vi ikke har svar til alle de ulike spørsmål, samt at vi ser at deres spørreskjemaer ikke ivaretar et samisk perspektiv som flere av våre museer jobber etter. Vi vil derfor gå i dialog med sametinget og kulturrådet om å inkludere spørsmål som er relevant for vår virksomhet.

Rapporten viser at RDM jobber godt med formidling og samlingsforvaltning, mens forskning og dokumentasjon har en lavere prioritet. Videre vurderes det positivt at museet har planverk på plass, men mangler en plan for forskning. Kulturrådet anbefaler at RDM utarbeider en forskning plan. På dette området jobber RDM med å utvikle egne relevante fag i samarbeid med Samisk høyskole i

Kautokeino og Universitetet i Oslo. RDM jobber for at det skal kunne bli stipendiatorordninger ute på de samiske museene våre. RDM ikke er godkjent forskningsinstitusjon pr dato¹, men gjennom samarbeid med Samisk høgskole og Universitetet.

Kulturrådet skriver videre at RDM har de senere år har hatt fokus på oppbygging av organisasjonen og viser til en positiv utvikling, og det er positivt at RDM har hatt en aktiv rolle i implementering av samisk terminologi i DigitaltMuseum. Ellers så viser de til mangelfull rapportering, og at det skulle vært tydeligere målsettinger rundt museets samfunnsrelevans og hvordan museet arbeider mot ulike målgrupper. I tillegg viser det seg at RDMs nettside ikke følger DIFIs retningslinjer for universell utforming.

I kulturrådets vurdering av de samiske museene samlet, så sier de at de samiske museene er små, med få fagfolk i forhold til omfang av samlinger og størrelsen på museenes nedslagsfelt. Samtidig, så må det sies at kulturrådet ikke har vurdert oss fra et samisk/urfolk perspektiv og de samiske museene er derfor vurdert på andre verdigrunnlag.

På grunnlag av disse vurderingene – samt vårt egen behov for merkevareplattform (likt design på brevark, powerpoint, rollup, museumsbutikk varer o.l.) er det nødvendig å få kvalifisert bistand til arbeidet med å en marked- og mediestrategi.

Vi har fått inn tilbud – (legges ikke ut på nett)

Kreativ Industri

Arctic Prime

Sápmi Næringshage

Vurdering:

Tilbudene er veldig forskjellig. Fra Kreativ Industri får vi tilbud om merkevareplattform og markedsstrategi, samt å få vår nettside i samsvar med blant annet DIFIs retningslinjer. Her er det lagt opp til tre nivåer med prosesser for avklaring av målgrupper og merkevareplattform, samt en prosess med markedsstrategi, med utarbeidelse av retningslinjer og kursing. I tillegg justering av nettsiden.

Fra Arctic Prime er tilbudet også en prosess på tre nivåer, der første fasen er en prosess med identifisering av de ulike strategier, konsept og merkevare – som man allerede har (logo, visjon ol som allerede ligger i ulike planer og strategidokument). Andre nivået er å systematisere, ser på plattformer sosiale medier og webside o.l., ser på alternativer, kartlegge budskap og strategi for de forskjellige kanalene og identifisere kunnskap og kundesegment. Tredje og siste nivå handler om å skape en gjennomføringsplan for markedsføringen. Markedsstrategien kommer igjennom denne siste prosessen.

Sápmi næringshage legger opp til først å lage en forretningsplan, før man begynner med merkevare og markedsstrategi.

Gjennom disse tilbud, kommer det klart frem at Sápmi Næringshage kjenner oss dårligst. Gjennom vedtekter og tidligere planverk ligger museenes «forretningsplan». Dette tilbudet er også desidert det dyreste. Både Kreativ Industri og Arctic Prime har kommet med gode tilbud. Det rimeligste

¹ <https://www.forskningsradet.no/sok-om-finansiering/hvem-kan-soke-om-finansiering/forskningsorganisasjoner/godkjente-forskningsorganisasjoner/>

tilbudet er fra Arctic Prime, med kun ti timer i forskjell. Dette kan samsvare med nettside justeringen, som kan kjøpes uavhengig av dette oppdraget.

Gjennom tilbudene, ser vi også at Arctic Prime kjenner oss best samt at firmaet er også lokalisert i Karasjok og vil spare oss for eksterne reisekostnader ved at samlingene blir i Karasjok.

3) Forslag til vedtak: RDM gir oppdraget til Arctic Prime

4) Vedtak: RDM gir oppdraget til Arctic Prime, Enstemmig.

Sak 30-2020

RiddoDuottarMuseats forsikringer

1) Dokumenter:

- Forsikringsdokumenter

2) Saksutredning:

RiddoDuottarMuseat (RDM) har inngått en avtale med Nordmegling 25.10-2019. Nordmegling fikk i oppgave å gjennomgå RDM forsikringer. Poenget med å engasjere en ekstern konsulent til den jobben var å få en helhetlig oversikt over forsikringer vi har. Hva vi trenger, og hva vi ikke trenger. Nordmegling sammenlignet forsikringer vi har med andre museers forsikringer. Nedenfor ser vi hvilket forsikringer det er.

EGNE ANLEGG: detaljer om anlegg tatt ut av sikkerhetsmessige årsaker.

3) Direktørens forslag til vedtak:

Gjennomgangen av RDMs forsikringer det siste året viser en forbedret oversikt av RDMs forsikringer. Etter gjennomgangen, ser vi at RDM er underforsikret på verdier vedr sametingets kunstsamling og faste utstillinger på sametingsbygget. Dette vil medføre økte forsikringskostnader.

RDM henter inn nye forsikringstilbud fra ulike leverandører med bistand fra Nordmegling, for prissammenligning. RDMs administrasjon har mandat til å inngå forsikringsavtale i samråd med Nordmegling.

4) Vedtak:

Forsikringsgjennomgangen viser en prisøkning fra 196172,- til 253446,- Der den største endringen er verdiøkningen på kunstsamlingen (30 000). RDM henter inn nye forsikringstilbud fra ulike leverandører med bistand fra Nordmegling, for prissammenligning. RDMs adm gis mandat til å inngå forsikringsavtaler i samråd med Nordmegling. Enstemmig.

1) Dokumenter:

- Budsjetten 2021

2) Saksutredning:

RDMs styre har vedtatt en Strategiplan 2017-2022. Dette medfører at RDMs aktiviteter må rettes mer etter strategidokumentet og prioriteres deretter. De prioriteringer som er gjort for 2020 vil innebære langsiktig arbeid, og RDM fortsetter derfor med de samme hovedpunkter.

I 2020 har RDM følgende 9 hovedprioriteringer:

- Flere fagstillinger
- Mulighetsstudie SVD og kunstmuseet byggesak
- Museumslokale i Porsanger sentrum (Magasin)
- Intern organisasjonsutvikling
- Mer forskning, tilrettelegging for lærlingplasser og museumsfaglig utdanning
- Egenandeler til prosjekter
- Gjennomgang av byggeplaner i RDM
- Markeds-/media strategiplan
- Primus

År 2020 har blitt annerledes året på grunn av Covid-19 pandemien. Dette innebærer at det har vært løpende prioriteringer, slik som publikumstengte museer og begrenset publikumstetthet etter gjenåpning, hjemmekontor-løsninger og omprioritering av aktiviteter og oppgaver.

Av prioriteringene i 2020 har følgende blitt gjort:

- Vi har ikke prioritert flere stillinger i 2020, men prioriteres i budsjettforslaget for 2021
- Mulighetsstudiet ble behandlet av sametingsrådet februar 2020 og sendt til Kulturdepartementet. Muntlig informasjon fra sametinget pr november 2020 er at KUD vil finansiere neste fase og at statsbygg blir engasjert. Dette fortsetter til neste år.
- PM har flyttet inn i nytt magasin.
- PGA Covid-19 ble personalsamlingene med eksterne forelesere utsatt til neste år.
- Pågående arbeid med museumsfaglig arbeid. Det er dialog med Samisk høyskole og Universitetet i Oslo. RDM har en lærekandidat fra høsten 2020. Det er fortsatt behov for mer forskning.
- For å kunne hente inn eksterne midler til ulike aktiviteter og prosjekter, krever det at RDM avsetter av midler til egenandel
- RDM har jobbet med flere ulike byggeplaner i 2020 og arbeidet fortsetter neste år
- Primusgruppen jobber kontinuerlig for å få progresjon i registreringene
- Markeds-/media strategiplan ble omprioritert til Smittevernplan grunnet Covid-19, og må derfor prioriteres neste år.

Direktøren vil fremme følgende prioriteringer for 2021:

- Øke grunnbemanningen til RDM med 1,5 stillinger
- SVD og kunstmuseets byggesak, ny fase.
- Markeds- og mediestrategi plan.

- Fortsette arbeidet med å styrke forskning, tilrettelegging for lærlingplasser og museumsfaglig utdanning
- Helhetlig gjennomgang av byggeplaner i RDM (Kokelv, Porsanger og Kautokeino i tillegg til Kunstmuseum/SVD-saken)
- Trommesaken, krav om eierskap
- Fellesprosjekter – primusarbeid, 3D, Vappus. Fortsatt viktig med egenandel til prosjekter.
- Restaurering av stabbur Gilišilju

3) Forslag til vedtak:

I 2021 har RDM følgende 8 hovedprioriteringer:

- Øke grunnbemanningen til RDM med 1,5 stillinger
- SVD og kunstmuseets byggesak, ny fase.
- Markeds- og mediestrategi plan.
- Fortsette arbeidet med å styrke forskning, tilrettelegging for lærlingplasser og museumsfaglig utdanning
- Helhetlig gjennomgang av byggeplaner i RDM (Kokelv, Porsanger og Kautokeino i tillegg til Kunstmuseum/SVD-saken)
- Trommesaken, krav om eierskap
- Fellesprosjekter – primusarbeid, 3D, Vappus. Fortsatt viktig med egenandel til prosjekter.
- Restaurering av stabbur, Gilišilju

4) Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Sak 32-2020 Budsjet 2021

- 1) Dokumenter:
- Budsjet 2021
- 2) Saksutredning:

RDM følger strategiplanen, der faglig styrkning på fagavdelingene er prioritert, både i henhold til menneskelige og øvrige ressurser. Dette gjøres både internt og i samarbeid med andre institusjoner og organisasjoner.

Inntekter

I sametingets budsjettforslag får vi kr. 12.692.000, -, som etter sametingets beregning er en økning på 9%. I fjor fikk vi kr. 11.645.000, - for i år. Av dette er det øremerket 560 000,- til innkjøpskomiteen. RDMs reelle driftsbudsjett var på kr. 11.085.000, - for driftsåret 2020.

Det reelle driftsbudsjettet for RDM i sametingsrådets forslag for neste år er på kr. 11.632.000, - på bakgrunn av følgende øremerking:

- Øremerket kr 560 000,- innkjøpskomiteen

- Øremerket kr. 500 000,- Masi-prosjektet

= **11.632.000, -**

Dette tilsvarer en økning i % tall: Økning fra 11.085.000 til kr 11.632.000, -

Økning kr. **547.000, -**. I prosent blir dette 4,93%. Pris og lønnsvekst tar ca. 3% av det, kr. **348,960.00.**

Reell økning til drift blir på 1.93%, kr. **224,497.60, -**

På grunn av Korona, så kan ikke RDM forvente stor egeninntekt til neste år. Totalt med husleierefusjon er det lagt inn en forventning om egeninntekt på totalt kr. **411.795, -**
Husleierefusjon er på grunnlag av samlokalisering med Kvensk språksenter i Porsanger og kontorfellesskap med Focus Software i Kokelv.

Når det gjelder øvrige driftstilskudd, så har administrasjonen lagt til grunn fjorårets tilskudd fra Troms- og Finnmark fylkeskommune, Karasjok, Kautokeino, Porsanger og Hammerfest kommuner. Dette tilsvarer et driftstilskudd på **1.396.748, -**. Dette tilsvarer et totalt budsjett for RDMs museer på kr. **13.440.543, -**

De ulike kommunestyre vil behandle deres budsjett for år 2021 i løpet av desember og det ligger følgende forslag inne fra de respektive administrasjon:

Porsanger kommune: Administrasjon anbefaler å øke driftsbudsjettet til kr. 483 246,- slik RDM ber om. Kommunestyremøte 10. desember.

Kautokeino: Administrasjonen har ikke gjort endringer, så beløpet på 217.000, - står som i år. Kommunestyremøte 17. desember.

Karasjok: Det står i administrasjonens forslag at Karasjok kommune ikke gir tilskudd i 2021, da det ble vedtatt om at tilskuddet i 2020 skulle være ett engangstilskudd. Kommunestyre 10. desember. Info. Pr. 25.11: Formannskapet har innstilt tilskudd på kr. 220 000,-

Hammerfest: Adm. har lagt inn samme tilskuddsbeløp som i år, dvs. 209 348,- for neste år. Kommunestyret behandler budsjettet 15. desember.

Troms- og Finnmark fylkeskommune: Administrasjonen har gitt tilbakemelding om at det ikke er foreslått endringer i driftstilskuddene til museene i Troms- og Finnmark. Fylkestinget har møte 8-11. desember.

Covid-19 kompensasjonsordning fra staten: Pr dato vet vi at regjeringen har foreslått at de samiske museene samlet får kr 1.200.000, -. Hvor mye av disse RDM får er uviss. Kompensasjonen vil tildeles administrasjonens budsjett for å kunne fordeles der det er nødvendig og redegjøres for i RDMs reviderte budsjett neste år. Uvisst når dette eventuelt vedtas av stortinget.

Utgifter

Avdelingenes innmeldte grunnleggende behov 2021:

Sámiid Vuorká-Dávvirat (SVD) kr. 3.716.000, -

Gilišilju (GG) kr. 1.504.322, -

Kunstmagasinet kr. 2.468.860, -
Kokelv sjøsamiske museum (KSM) kr. 1.066.157, -
Porsanger Museum (PM) kr. 2.088.141, -
Adm kr. 3.879.840, - (Lokale forhandlinger/lønnsplaner, forsikringer, samlinger/utdanning, styre, pensjon nåværende og tidligere ansatte, HMS/bedriftshelsetjeneste mm og utviklingsmidler/fri post)
Totalt behov kr. **14.723.320, -**.

Mulig andre inntekter (fylke, kommuner, egen inntekt) kr. 1.808.543, - Sametingets tilskudd kr. 11.632.000, - Dette tilsvarer inntekt på kr. 13.440.543, - Differansen på behov og inntekt er på kr. **1.282.777, -** og avdelingene har vært nødt til å gjøre sterke prioriteringer for å komme frem til et balansert budsjett for neste år.

For å få et driftsbudsjett i balanse er blant annet følgende prioriteringer tatt i budsjettarbeidet (for å synliggjøre vårt arbeid);

- Prosjekter og øremerkede midler er tatt ut. Kun egenandeler vil komme frem i driftsbudsjettet. Det føres prosjektrengskap på alt utenom.
- Egenandel prosjekter redusert. Dette betyr at vi sannsynligvis må søke utsettelse eller avvike prosjekter vi har påbegynt, men ikke fullfinansiert.
- Vedlikehold av bygg og anlegg: søke eksterne tilleggsmidler, da egenandel er redusert kraftig. SVD må prioritere kjølemagasin oppgradering samt tiltak for å bedre luftkvalitet, GG må prioritere prosessuell restaurering av stabburene på tunet, Kokelv må prioritere forbedring av stornaustet og ny plattning på huset, Porsanger museum prioriterer tilpassing på det nye magasinet i Lakselv, kunstmagasinet må prioritere ekstra lokaler til oppbevaring.
- Guider/ekstrahjelp redusert. Dette kan innebære reduserte åpningstider også på sommeren. Tiltak på vinter er å holde stengt i perioder vi vet det er lavere aktivitet, slik som jul- og nyttår. Dette betyr at vi ikke sysselsetter skoleungdommer/studenter og betyr reduserte muligheter for ungdommen å tjene penger i skoleferier.
- RDM har tatt imot lærekandidat og vil fortsette med det neste år. Dette er en prioritering for dem som trenger spesielt tilrettelagt læretid på en arbeidsplass. RDM vil også fortsette samarbeid med NAV og AKSIS vedr arbeidspraksisplasser. Dette er en del av RDM samfunnsbidrag der våre museer er lokalisert.
- Jamf. RDMs strategiplan skal fagstillinger styrkes. RDM prioriterer å tilby en fulltidsstilling istedenfor deltidsstilling der vi ser arbeidsmengden tilsier økt stillingsgrad. Det er også nødvendig å tilby en til stilling på kunstmagasinet for å klare å håndtere arbeidsoppgavene på avdelingen. I dag er det kun en stilling til å håndtere alle forespørsler på lån, inn/ut pakking, tilstandsvurdering inn/ut, jobbe med innkjøpskomiteen og registrere alle nye innkjøp individuelt og i primus, magasinforvaltning og konservering samt formidling (utstillingsarbeid). Dette betyr at grunnbemanningen foreslås økt med 1,5 stilling fra og med 2021 gjennom budsjettforslaget. Pr i dag har RDM vedtatt 12,2 faste stillinger i grunnbemanningen jamf. styrevedtak 7/18. Etter dette har behovet endret seg (nødvendig med egen styresak mars 2021).
- Personalsamlinger tatt ut av driftsbudsjettet 2021, selv om dette er et godt arbeidsmiljøtiltak. Potensiell Covid-19 tilskudd fra staten kan derimot være med å finansiere en samling i løpet av året. I tillegg er det nødvendig å øke RDMs egenandel til felles prosjekter; 3D, Primusfabrikk, digital formidling som er pågående. Nye prosjekter under planlegging; Verddevuolta, tilbakeføring av samiske trommer og

Frozen skilt. Formålet er å øke fagkompetanse, faglig kapasitet og aktivitetsnivå i RDM.

På grunnlag av RDMs inntekter og prioriteringene som er tatt for å få et driftsbudsjett i balanse, er lønns- og øvrige driftsmidler fordelt som følger:

RDM Hálldahus	2 585 340,-
SVD	2 084 347,-
GG	1 144 699,- (eksl. øremerkede milder)
PM	1 252 113,-
JMM	609 944,-
Dáidda	1 220 685,-
SUM RAMME FOR PERSONALKOSTNADER: 8 897 129,-	

ANDRE DRIFTSKOSTNADER

RDM Hálldahus	1 093 046,-
SVD	1 159 786,-
GG	351 711,- (eksl. øremerkede midler)
PM	694 885,-
JMM	378 187,-
Dáidda	865 799,- (eksl. øremerkede midler)
SUM ANDRE DRIFTSKOSTNADER: 4 543 414,-	

SUM DRIFTSKOSTNADER; 13 440 543,-

3) Forslag til vedtak:

Budsjett 2021 fordeles som følger:

Personalramme kr. 8 897 129,-
Øvrig driftsramme kr. 4 543 414,-
Totalt budsjett 2021: 13 440 543,-

4) Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Sak 33 -2020 OVERFØRING AV EIERSKAPET AV ANDERS POULSENS TROMME FRA NASJONALMUSEUM I KJØBENHAVN TIL RDM-DE SAMISKE SAMLINGER

1) Dokumenter:

- Arkivdokumenter: SVD fjernarkiv og Arkiv

2) Saksutredning:

Sammendrag

Siden 1978 har De Samiske Samlinger (SVD) hatt Anders Poulsens tromme på langtidslån fra Nationalmuseet i København, Danmark. Nåværende låneavtale går ut i 2021. RDM-SVD ber styret å støtte at museets krever offisielt eierskapet til tromma fra Nationalmuseet i København, og at tromma føres tilbake til Sápmi.

Trommas historisk bakgrunn

Dom fra 1691

Paul-Ándde, Anders Poulsen var en eldre mann fra Torneå området. I 1691 var han anklaget for bruk av tromma, dømt til døden i tingretten i Vadsø og var drept fengselet i påvente av dommen. Hans tromme (laget av en rirkule og kalles dermed goavddis), en hammer laget av horn og skinn og en messingring ble etter dommen sendt til Kongens Kunstkammer, etablert av kongen av Danmark-Norge Frederik III. Under rettsprosessene fortalte Anders Poulsen at han brukte tromma for å hjelpe folk, å spå i framtid og å pleie de syke. Ifølge hans forklaringer, han lærte om noaidevuohhta og bruk av tromma fra sin mor eller fra en eldre mann fra Torneå område. Rettsdokumentasjon fra denne prosessen er det mye forskning om (bl.a. Hans Lilienskiold, Just Qvigstad, Ernst Manker, Håkan Rydving, Liv Helene Willumsen). Forskning viser til at det er til dels motstridende forklaringer og at det ikke finnes entydige svar på spørsmålene stilt til Anders Poulsen.

Bevaring av tromma i museumssamlinger:

- 1692: goavddis, hammeren og ringen ble sendt til Kongens Kunstkammer i København (bilde 4).
- 1849: tromma ble flyttet fra Kongens Kunstkammer til Nasjonalt museum av Danmark (fra 1892 Nationalmuseet) (se Bilde 5 fra publikasjoner til Nationalmuseet). Museet merket gjenstandsnummere på trommas overflate og karkaset, på hammeren og ringen, med hvitt og svart skriv.
- 1978: SVD tok kontakt med Etnografiske avdelingen ved Nationalmuseet i København og ba om å låne tromma til Karasjok (RDM-SVD arkiv, 19781–979). SVD begrunnet dette med at det samiske museet ønsker å vise tromma, som representerer samisk historie fra 1600-tallet og forkristning av samene. Fra denne tidsperioden finnes det ikke gjenstander i museumssamlinger. SVD informerte at Iver Jåks brukte symbolikken fra den samiske religionen i utsmykningen av museumsbygget og utformingen av museums basisutstillingen. Tromma hører til samisk åndelighet. Museet ønsker å formidle dette for å gi mer kunnskap til samene og museums øvrige besøkende om samisk kulturarv og dramatisk historie.
- 1979: Nationalmuseet lånte tromma til SVD på langtidslån. Tromma ble sendt til Karasjok.
- 1999: låneavtale ble forlenget med 10 år til.
- 2006: SVD sendte et brev til Nationalmuseet og ba om eierskapet til tromma.
- 2007: Nationalmuseet avviste SVDs henvendelse og ba om å sende tromma tilbake til København (RDM-SVD arkiv, September – Desember 2007). Nationalmuseet begrunnet sitt krav med følgende:

“Nationalmuseet siden planleggingen av vidtrekkende tilbakeføringer til Grønland har søkt [Kulturministeriet] å holde samlet samlinger som hører sammen. Runebommen stammer fra De Kongelige Kunstkammer og denne samling med gjenstander som omfatter innsamling i perioden 1580-1820-årene med tiden har blitt betraktet som en av verdens fremste – og dertil best dokumenterte – etnografiske kunstkammersamlinger.”

- 2007: SVD med bistand fra Sametinget fikk forlenget låneavtalen til 2011.

- 2011: RDM-SVD søkte om ytterligere forlengelsen av lånekontrakten. Nationalmuseet godkjente søknaden og ny låneavtale ble laget for 2011-2016.
- 2016: Nationalmuseet krevde at tromma skulle settes og oppbevares i en klimamonter hvor temperaturen og luftfuktighet reguleres. Monterkravet kom i låneavtale 2016-2021. Sametinget investerte i anskaffelse av monterer. Nationalmuseet sendte en konservator på kontrolltur til SVD. Som lånetakere av tromma måtte SVD betale reise og honorar til vedkommende.
- 2016: tromma flyttes fra finerkofferten, hvor den ble oppbevart, til klimamonteren.
- 2016-2021: nåværende låneavtale.
- RDM-SVD vurderer årlig tilstand på tromma, hammeren og ringen.
- Tilstandsvurderinger fra 2016 og den nyeste tilstandsvurderingen (november 2020, utført av Anne May Olli) viser til at skinnet på tromma har blitt slappere, sluppet litt, og at tromma er ikke like stram lenger. Ifølge den faglige vurderingen, trommas skinnoverflate har stadig blitt slappere etter at tromma ble flyttet fra den lystette oppbevaringskofferten inn i klimamonteren, hvor luftfuktighet er på 40%.

Kopier av tromma og formidling

- På 1980-tallet fikk SVD en plastkopi av tromma, laget av Historisk museum ved Universitetet i Bergen. Denne kopien vises fram på SVDs basisutstilling.
- 2017: ved spesielle anledninger museet viser den originale trommen, som f.eks. i Trååante-året ifm 100-årsjubileet for samefolkets første landsmøte. Ellers oppbevares tromma i klimamonteren i kjelleren.
- På 1990-tallet laget Osvald Guttorm en kopi av tromma laget av tre, på bestilling fra SVD. Dette ble gjort i forbindelse med trommeutstillingen (hør RDM podkast episode: <https://anchor.fm/riddoduottarmuseat/episodes/13--Rumbbuid-birra-Smiid-Vuork-Dviriin-ehbn1q>).
- SVD lånte trekopien av tromma til Varanger Smaisk museum, hvor den befinner seg nå.
- I 2020 begynte SVD å planlegge en utstilling "Sámi rumbbuid máhcaheapmi/ Tilbakeføring av samiske trommer" som skal åpnes i mai 2021. I utstillingen skal 3-dimensjonale teknologien benyttes for å vise utvalgte samiske trommer. Samarbeidspartnere Árran, Saemien Sijte og Siida, er med i planleggingen for å velge trommer for 3D modelleringen. Anders Poulsens tromme skal vises i et lystett rom som lages spesielt for denne utstillingen.
- 2021: Den nye utstillingen skal synliggjøre at de fleste samiske trommer befinner seg i museumssamlinger på ikke-samiske museer i Norge og i utlandet. Samiske trommer bør tilbakeføres til Sápmi, til samiske institusjoner og til det samiske folk.

Tilbakeføring av Anders Poulsens tromme

- 2006: SVD sendte for første gang henvendelsen om overføring av eierskapet til tromma fra Danmark til SVD.
- 2007: ifølge brevutvekslingen mellom Nationalmuseet og RDM-SVD, mener Nationalmuseet at Danmark og den kongelige samlingen eier tromma. Nationalmuseet bruker begreper "tilbakeføring og avhenting" i sine brev om tilbakeføring av tromma til Danmark.
- 2016 seniorforsker Martin Appelt (museumsinspektør ved Nationalmuseets enhed for Nyere Tid og Verdens Kulturer) tok kontakt med RDM-SVD ifm utløp av lånekontrakten (e-poasta 7.04.2016). I denne forbindelsen ble det i muntlig kommunikasjon mellom RDM og Nationalmuseet påpekt av museumsinspektøren at tilbakeføring av tromma til Sápmi er en

sak som hører til høyt politisk nivå, og bør løftes til kulturdepartementene i Danmark og Norge.

- 2018: Sametingspresident Aili Keskitalo og Norges kulturminister Trine S. Grande besøkte SVD. Utfordringen med tilbakeføring av tromma ble presentert for dem.
- I repatrieringsprosesser i Nordiske land kan følgende prosjekter nevnes:
 - Danmark tilbakeførte urfolks-gjenstander til Grønland (2006-2007)
 - Gjennom Bååstede prosjektet eierskapet til to samiske trommer ble overført til Árran og Saemien Sijte (2012-2018)
 - Finland bestemte å overføre hele den samiske samlingen fra Helsinki til Siida, Inari (offisiell avtale fra 5.4.2017)
- 2019-2020: RDM-SVD overrekker et skriv om tilbakeføringsproblematikken knyttet til tromma til FNs spesialrapportør for menneskerettigheter og miljø, Mr David R. Boyd og EU ambassadør Thierry Bechet, under deres besøk på SVD.
- våren 2020: samiske museer i Norge sendte en felles rapport om repatriering av seremonielle gjenstander og menneskelevninger, til FN EMRIP (The UN Mechanism on the Rights of Indigenous Peoples). Dette var pga. oppfordringen fra The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (UN HCHR brev fra 27.01.2020). Museenes rapport og EMRIP draft report finnes på nettside til FN, UN HCHR: <https://www.ohchr.org/EN/Issues/IPeoples/EMRIP/Pages/CallforSubmissionsRepatriation.aspx>. Saken "Repatriation of ceremonial objects and human remains under the UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples" skulle behandles under Human Rights Council møte i Genève høsten 2020, men har blitt utsatt.
- I nasjonalbudsjettet til Kulturdepartementet 2021 er det reservert NOK 2.000.000,- til "kompetanseoverføring om samiske gjenstander i tyske museer. En målsetning er å sette museene i Tyskland i stand til å presentere sine samiske samlinger for publikum." (Bevilgninger til samiske formål i statsbudsjettet 2021, s.13): <https://www.regjeringen.no/contentassets/b4eb4ca7f84d4303ac174bcf0ed0c081/bevilgninger-til-samiske-forhold20212.pdf>

Anders Poulsens tromme har vært på SVD i 42 år på lån fra det danske nasjonalmuseet, hvor tromma ble sendt som følge av forfølgelser av samisk tro og åndelighet på 1600-tallet. RDM-SVD mener at Anders Poulsens tromme representerer en viktig del av samisk kulturarv, som bør tilbakeføres til Sápmi. Kravet om overføring av eierskapet til tromma bør utformes i samarbeid med Sametinget, Kulturdepartementet og deres juridiske ekspertise. RDM-SVD vil følge med utviklingen i saken på FNs nivå om "Repatriation of ceremonial objects". RDM skal rådføre seg med FN Spesial rapportør i urfolksrettigheter og andre relevante nivåer.

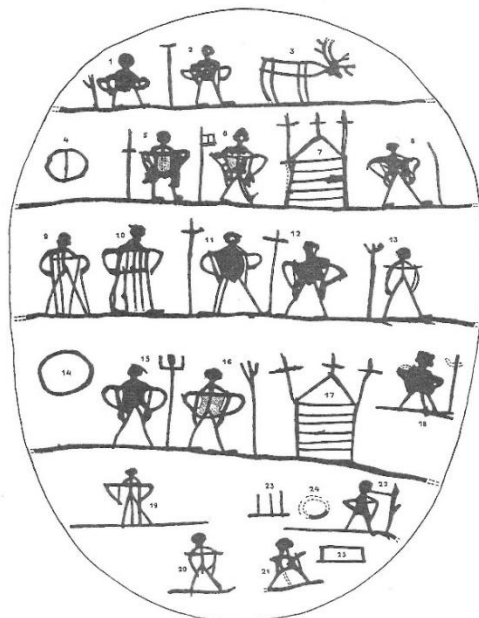
Govat:

Govva 1: The drum of Paul-Ánde, Anders Poulsen. Photo: RDM-SVD.

Gova 2. The back side of the drum. Photo: RDM-SVD.

Picture 3. The comparison of Poala-Ánde's own explanations and Manker's interpretations of the symbols on the surface of the drum, according to Rydving (1991).

Fig 2 Comparison of the owner's own interpretation and a recent interpretation of drum No 71 (Manker 1950, fig 153) Explained by the owner Anders Poulsen in 1691 Abbreviations: AP = Anders Poulsen's explanation (according to Kildeskrifter 1903 68 ff) EM: = Ernst Manker's interpretation (Manker 1950, 430 ff)

1 AP [] ilmaris, it is storm and bad weather [], EM: the wind, Bieggolmas [SaaN *Bieggolmáid*] [] 2 AP [] diermes [SaaN *Dierpmis*], it is the thunder [], EM: the thunder, Tiermes [SaaN *Dierpmis*], with his hammer 3 AP [] it is a wild reindeer [], EM whether the figure actually represents a wild reindeer, godde [SaaN *goddi*], or a tame male reindeer, sarva [SaaN *sarvuis*], is difficult to say Maybe it should be conceived as a sacrificial animal 4 AP: [] it is the sun [], EM: the sun Beve [SaaN *beve*] 5 AP [] it is God's child [], EM: a correspondence to Radien pardne [SaaN *Ráddedárbádn*], "the ruler's son", in Christian interpretation "God's son" 6 AP [] it is God the Father [], EM: a correspondence to Radien atte [SaaN **Ráddedáhtte*], "the ruler's father", in Christian interpretation "God the Father" 7 AP [] cathedral [], EM: the church of the Christians [] perhaps [] a reflex of the saivo [SaaN *sáiva*] concept 8 AP [] Engil [angel], it is God the Holy Spirit [], EM: [] a correspondence to the third person in the Radien-group, Radienakka [SaaN **Ráddedákká*], in Christian interpretation, the Holy Spirit; a servant under Radien-atte (?) 9 AP [] St: Anne [] Mary's sister [sic!], EM: a female divinity, one of the Akkas [SaaN sg. *Akká*], maybe Madderaikka [SaaN *Máttarákká*] [] 10 AP: [] it is Mary, Christ's mother, God's woman [] EM a female being corresponding to Sarakka [SaaN *Sárákká*] [] 11-13 AP: [] it is the Christmas days, the Christmas men [], EM: the three holiday men, allekes olmak [SaaS *allekesálmah*, SaaL *áijesálmá*, SaaN however **sáivesálmá*] [] 14 AP [] the moon, EM: the moon, manno [SaaN *mánnu*] or (older designation) aske [cf SaaS *aske*], 15-16. AP [] people going to church [], EM: [] a parallel to corresponding figures in other regions 17 AP [] church [], EM [] church [] possibly originally a place of sacrifice 18 AP: [] one, who [] wants to go to church, EM see fig. 15-16 19 AP [] the woman of the bound devil [], EM: [] maybe one of the Akkas [SaaN *Akká*], Uksakka [SaaN *Uksákká*] [] 20 AP: [] a devil [] and illness, EM: a correspondence to Rota 21 AP [] the devil, who is loose and reigns in hell and hovers around in the world [], EM: an evil demon [] originally belonging to the Akka group (?; see fig. 19) 22 AP [] the devil, who was bound when God created the world [], EM: bound evil demon, the lord of the underworld [] originally perhaps the noid [SaaN *noaidi*] 23 AP: [] the fire of hell [], EM: fire (?) [] 24 AP [] the tar cauldron of hell, which boils man's soul in hell, EM [] maybe the drum of the noid [] 25 AP [] the grave of hell [], EM: grave, possibly originally denoting Jabmi aimo [SaaN *Jábmédáimu*], the realm of the dead, or saivo [SaaN *sáiva*] []

Picture 4: Picture: The frontispiece from the Museum Wormianum depicting Ole Worm's (Olaus Wormius (1588–1654)) cabinet of curiosities, which Frederick III of Denmark added to his collections in his Kongens Kunstkammer.

Picture 5: National Museum of Denmark in Copenhagen

3) Forslag til vedtak:

RDM krever overføring av eierskapet av Anders Poulsens tromme fra Nationalmuseet, København, Danmark. Dette er en repatrierings sak. Eierskapet skal tilføres de rettmessige eiere, det samiske samfunn. Styret ber at RDM direktør utformer et krav om å få eiendomsretten til tromma.

4) Vedtak:

Samene er de rettmessige eiere av denne trommen. Vi krever offisielt eierskap til Anders Poulsen tromme fra Nationalmuseet, København, Danmark. Styret ber om at RDMs direktør utformer et krav om det juridiske eierskapet til tromma. Enstemmig.

4. DISKUSJONSSAKER

Ingen saker

5. OPPSUMMERING

Sak 34-2020

Eventuelt

Møteplan 2021

1) Dokumenter:

2) Saksutredning:

Det skal være 4 styremøter i året og skal følge museets årshjul:

11.3.21, Kautokeino

Viktigste saker: Budsjettinnspill 2022 og aktivitetsplan 2021/2022 (frist 01.04 til sametinget), Oversikt over forsikringer i RDM

15.06.21, Kokelv

Viktigste saker: Årsmelding og årsregnskap (frist revisor 30.6, frist regnskapsregisteret 31.7)

07.09.21, Karasjok

Viktigste saker: Budsjettrevidering

09.12.21, Porsanger

Viktigste saker: Prioritering 2022 Budsjett 2022 (vi får kunnskap om driftstilskudd nov/des fra Sameting, fylke og kommuner)

3) Forslag til vedtak:

Det skal være 4 styremøter i året og ett tlf/teams møte og skal følge museets årshjul:

11.3.21, Kautokeino

Viktigste saker: Budsjettinnspill 2022 og aktivitetsplan 2021/2022 (frist 01.04 til sametinget), Oversikt over forsikringer i RDM

15.06.21, Kokelv

Viktigste saker: Årsmelding og årsregnskap (frist revisor 30.6, frist regnskapsregisteret 31.7)

07.09.21, Teams

Viktigste saker: Budsjettrevidering

09.12.21, Porsanger

Viktigste saker: Prioritering 2022 Budsjett 2022 (vi får kunnskap om driftstilskudd nov/des fra Sameting, fylke og kommuner)

4) Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Referatet bekreftes riktig:

Olaug Larsson

Styremedlem

Marianne Balto

Styremedlem